

Obraćanje člana Komisije za izbor i praćenje rada Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Darka Babalja na Međunarodnoj konferenciji „Transparentnost i odgovornost za djelotvoran nadzor – uloga parlamenta“

Beograd, 22. maj 2015.

Poštovani predstavnici Globalne organizacije parlamentaraca za borbu protiv korupcije (GOPAK),

Poštovani domaćini, kolege poslanici Narodne skupštine Republike Srbije, predstavnici Razvojnog programa Ujedinjenih nacija i Švajcarske agencije za razvoj i saradnju,

Poštovane kolege poslanici Parlamenata Albanije, Crne Gore, Azerbejdžana, Moldavije i Ukrajine,

Poštovani predstavnici nevladinog sektora,

Dame i gospodo,

Sve vas srdačno pozdravljam!

U ime delegacije Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine želim da vam se zahvalim na mogućnosti da, ovdje u Beogradu, zajedno sa našim kolegama iz parlamenata drugih zemalja regiona, tokom ove dvodnevne Međunarodne konferencije, razgovaramo o ulozi parlamenata i njihovih radnih tijela u transparentnosti i odgovornosti za djelotvoran parlamentarni nadzor.

Na samom početku želim da napomenem da je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, prije nepunih mjesec dana, bila domaćinom održavanja prezentacije djelovanja GOPAK-a, Globalne organizacije parlamentaraca u borbi protiv korupcije, na kojoj su, pored poslanika i delegata, te predstavnika stručne službe Parlamentarne skupštine BiH, učešće uzele i naše kolege iz Narodne skupštine Republike Srbije, predstavnici UNDP-a Srbije, te predstavnici nevladinog sektora i međunarodnih organizacija sa programskim ciljevima u Bosni i Hercegovini. Tada su prisutni učesnici imali priliku čuti i vidjeti prezentaciju o globalnoj akciji GOPAK-a, aktivnostima i procedurama za otvaranje poglavlja pristupanju GOPAK-ovoj mreži parlamentaraca, te o njihovim iskustvima u dosadašnjem djelovanju u okviru ove mreže.

Tom prilikom od posebne važnosti bila su nam naročito saznanja koje je tokom prezentacije iznijela poslanica u Narodnoj skupštini Republike Srbije, gospođa Dubravka Filipovski, a kojom nam je predstavljen rad nacionalnog ogranka GOPAK-a u Republici Srbiji. Pored toga, od kolega iz UNDP-a Srbije imali smo priliku saznati

nešto više i o projektu jačanja nadzorne uloge i javnosti u radu Narodne skupštine Republike Srbije, a u okviru kojeg se održava i ova Međunarodna Konferencija.

Prevenција i koordinacija borbe protiv korupcije za Bosnu i Hercegovinu, svakako, predstavlja jedan od najprioritetnijih zadataka predstavnika institucija vlasti na svim nivoima. Percepcija javnosti u našoj zemlji pokazuje da građani smatraju da korupcija, nakon niske zaposlenosti i niskog životnog standarda, predstavlja sljedeći najveći problem u bosanskohercegovačkom društvu.

Prema posljednjem Indeksu percepcije korupcije za 2014., kojeg je *Transparensi internešnal*¹ objavio krajem prošle godine, Bosna i Hercegovina se na listi od 175 zemalja nalazi tek na 80. mjestu, što u poređenju sa godinom prije toga predstavlja pad za čak osam pozicija. Činjenica da je od svih država iz sastava bivše Jugoslavije upravo Bosna i Hercegovina najniže rangirana na svjetskoj listi indeksa percepcije korupcije, sama po sebi treba biti alarm za uzburu predstavnicima zakonodavnih, izvršnih i sudskih institucija na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini i podsticaj da se hitno i bespoštedno uhvate u koštac sa ovim gorućim problemom.

Borba protiv korupcije mora biti jedan od ključnih prioriteta novih vlada na svim nivoima. Ovo predstavlja jedan od glavnih zaključaka iz Izvještaja Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine za 2014. godinu, u okviru kojeg se navodi da je naša zemlja postigla mali napredak u provedbi reformi za suzbijanje korupcije, koja i dalje nanosi štetu cijelom javnom sektoru. Iako je pravni okvir za efikasno sprječavanje korupcije uglavnom uspostavljen, u Izvještaju Evropske komisije navodi se da je provedba zakona slaba i dalje nedosljedna, te da pojedini ključni propisi nisu u skladu sa međunarodnim standardima.

Kada je u pitanju **zakonodavni okvir** za prevenciju i borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini, onda na prvom mjestu svakako treba spomenuti Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije. Usvajanjem ovog zakonskog teksta 2009. godine Bosna i Hercegovina je dobila Agenciju za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, kao nezavisnu i samostalnu upravnu organizaciju, koja za svoj rad odgovara Parlamentarnoj skupštini BiH. Istim Zakonom, unutar Parlamenta BiH uspostavljeno je i radno tijelo koje vrši parlamentarni nadzor nad radom ove Agencije - Komisija za izbor i praćenje rada Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije.

Ovo tijelo čini devet članova. Zakonom je definisano da šest članova Komisije biraju domovi Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, od čega tri poslanika iz Predstavničkog doma i tri delegata iz Doma naroda.

Preostala tri člana Komisije su osobe koje Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine bira izvan svog sastava. To su dva predstavnika akademske zajednice u Bosni i Hercegovini i jedan predstavnik nevladinog sektora u našoj zemlji.

¹ Transparency international

Iz navedenog vidimo da ova Komisija, praktično, predstavlja mješovito radno tijelo u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, u čiji sastav ulaze i poslanici i delegati ovog Parlamenta, kao i vanjski saradnici, odnosno predstavnici akademske zajednice i nevladinog sektora u BiH.

Komisija za izbor i praćenje rada Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije nedavno je dobila šest novih članova koji dolaze iz Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, među kojima i novo rukovodstvo. Na konstituirajućoj sjednici odlučeno je da funkciju predsjedavajuće Komisije u narednom četvorogodišnjem razdoblju obnaša poslanica Predstavničkog doma, a da njen prvi zamjenik bude delegat Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

Kako se radi o jedinstvenom tijelu Parlamenta BiH, u čiji sastav, kako sam naveo, pored poslanika i delegata oba doma ovog Parlamenta, ulaze i predstavnici akademske zajednice, odnosno nevladinog sektora, na Konstituirajućoj sjednici definisano je da, kao i u prethodnom mandatnom periodu, funkciju drugog zamjenika predsjedavajuće obnaša osoba iz akademske zajednice ili iz nevladinog sektora, čime je dodatno data važnost aktivnog učešća u ovoj Komisiji ljudi koji dolaze izvan Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

Govoreći o **legislativi**, treba naglasiti i činjenicu da su upravo članovi ove Komisije bili inicijatori do sada jedine izmjene i dopune Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, kojima su riješene određene pravne nejasnoće i nedorečenosti prvobitnog zakonskog teksta.

Njegovim kasnijim usvajanjem, Komisija za izbor i praćenje rada Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije postala je nezavisno tijelo Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a pored do tada definisanih nadležnosti, koje su primarno podrazumijevale izbor rukovodstva Agencije i praćenje njenog rada kroz razmatranje godišnjih izvještaja o radu, Komisiji je u nadležnost dato i razmatranje izvještaja o reviziji finansijskog poslovanja Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, kao dodatni alat parlamentarnog monitoringa rada ove institucije.

Ovdje želim naglasiti i to da su upravo poslanici i delegati Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u proteklom mandatnom periodu bili inicijatori Zakona o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine, a kojim se uređuje status lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH, kao i pravnim licima koja osnivaju institucije Bosne i Hercegovine. Ovim Zakonom definisan je postupak prijavljivanja korupcije, kao i obaveze institucija BiH u vezi s prijavljivanjem korupcije, te postupak zaštite lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH, a jasno su propisane i sankcije za povrede odredbi ovog zakona. Kao razloge za donošenje ovakvog zakona, Parlamentarna skupština je prepoznala potrebe koje proizilaze iz većeg broja međunarodnih dokumenata čija je potpisnica Bosna i Hercegovina, a tu u prvi red spadaju UN-ova Konvencija za sprečavanje i borbu protiv korupcije, zatim

Rezolucija 1729 Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope iz 2010. godine, kao i Krivičnopravna i Građanskopravna konvencija o korupciji Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope.

Kada su u pitanju **mehanizmi za borbu protiv korupcije** na nivou države Bosne i Hercegovine, želim naglasiti da je Savjet ministara Bosne i Hercegovine na posljednjoj održanoj sjednici dao saglasnost i usvojio novu Strategiju i Akcioni plana za borbu protiv korupcije za period od 2015. do 2019. godine. Riječ je o strateškim dokumentima na kojima su radili članovi radne grupe koji dolaze iz svih relevantnih institucija zakonodavne, izvršne i sudske vlasti na nivou Bosne i Hercegovine i njenih entiteta koje se bave ovom problematikom. Nova strategija i akcioni plan predstavljat će smjernice za rad Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u narednom petogodišnjem periodu, a time i parlamentarne Komisije koja prati rad ove Agencije.

Govoreći o ovim mehanizmima borbe protiv korupcije, ne mogu a da se ne nadovežem na jučerašnju diskusiju, ovdje, na Konferenciji, tokom koje je prezentovana transparentnost rada nacionalnih parlamenata. S tim u vezi, želim da naglasim da se projekat pod nazivom „Otvoreni parlament“ u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine sprovodi već posljednjih 10 godina i da je u tom periodu kroz zgradu najvišeg zakonodavnog tijela u BiH prošlo više od 18.000 građana naše zemlje, kojima je prezentovan rad Parlamenta BiH i koji su nerijetko imali priliku da o svim otvorenim političkim pitanjima razgovaraju neposredno sa poslanicima i delegatima ovog Parlamenta.

Građani Bosne i Hercegovine, putem internet stranice Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine mogu pratiti web- prenos sjednica oba doma državnog Parlamenta. Pored toga, sve odluke koje su donesene po pitanju bilo kojeg zakona, nekog izvještaja, kao i bilo kojeg trećeg dokumeta, kako na Predstavničkom domu, Domu naroda ili bilo nekom od radnih tijela ovog Parlamenta, objavljuju se na internet stranici Parlamentarne skupštine BiH.

Uzimajući u obzir sve navedeno, treba naglasiti da poslanici i delegati, kao i predstavnici stručnih službi Parlamentarne skupštine BiH, zajedno sa predstavnicima akademske i međunarodne zajednice sa programskim ciljevima u BiH, te predstavnicima medija i nevladinog sektora u BiH dosta svoje energije ulažu u proces transparentnosti i kontinuiranog unapređenja njenog rada.

Dame i gospodo,

zaključujući prezentaciju koja se odnosi na implementacije zakonodavstva, institucija i mehanizama za borbu protiv korupcije, želim reći da u Bosni i Hercegovini postoji jasan pravni okvir koji reguliše ovu materiju. Sada je potrebno imati hrabrosti i političke volje da se on u potpunosti i sprovede. Institucionalni podsticaj borbi protiv

korupcije u narednom periodu treba da dođu upravo iz Parlamentarne skupštine BiH, što u konačnici predstavlja i jasno definisanu misija GOPAK-a, a to je smanjenje stepena korupcije u svim državama svijeta i poboljšanje efikasnosti rada parlamenata, kao institucija koja nadzire rad organa izvršne vlasti, gdje upravo parlamentarci treba da predstavljaju lidere u globalnoj borbi protiv korupcije. U prilog ovome svakako ide činjenica da parlamenti imaju ustavna i zakonska ovlaštenja i nadležnosti da izvršne organe vlasti pozivaju na odgovornost, pri tome dodatno unapređujući inicijative za borbu protiv korupcije.

Povezanost i bliska saradnja parlamentarnih sekcija GOPAK-a sa relevantnim sekcijama organizacije *Transparensi internešnal* u svakoj pojedinoj zemlji, jasno govore o neophodnosti kohezije nadležnih parlamentarnih tijela sa organizacijama civilnog društva u svakoj pojedinoj državi članici.

Na kraju, dozvolite mi da se zahvalim Narodnoj skupštini Republike Srbije, Razvojnog programu Ujedinjenih nacija u Srbiji i Švajcarskoj agenciji za razvoj i saradnju (SDC) na prilici da nam omogući prisustvo ovakvoj jednoj Konferenciji, što će u konačnici u velikoj mjeri pomoći danas prisutnim poslanicima i delegatima Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine da se šire upoznaju sa GOPAK-om, njegovim ciljevima, kao i iskustvima parlamenata drugih zemalja, čiji su predstavnici danas prisutni ovdje i učestvuju u radu unutar ove dvodnevne Konferencije.

Zahvaljujem vam se na pažnji! (kraj)